



İslamda Mut'a Nikahı

ArifTEKİN

Bilindiği gibi Şia mezhebine göre şayet bir erkek mut'a nikahıyla (ücretli cinsellik) bir kadınla belli bir süreliğine yaşarsa bu helaldir. Ben bu yazımda Şia'yı bir tarafa bırakıp sadece Sünni islamın kaynaklarından yola çıkarak konuyu ele alacağım. Bunu, ilk başta Kur'an, islam tarihi ve sağlam hadislerden somut örnekler vererek anlatacağım. Yine Hz. Muhammed buna izin vermişse kaç sefer vermiş, en son kendisi mi yasaklamış; yoksa ondan sonra başkaları mı yasaklamış ve hangi gerekçeyle? Yine Hz. Muhammed'in mut'aya izin verdiğini anlatan sahabilerin sayısı (olayın şahitleri) ne kadar gibi sorulara açıklık getirmeye çalışacağım.

İlkin konuya ilişkin meşhur bir ayet var; onunla başlamak istiyorum. O da Nisa suresi 24'üncü ayet. Uzunca bir ayet. Ben sadece iki nokta üzerinde duracağım. Bu ayette deniliyor ki, savaşlarda ele geçirdiğiniz kadınlar evli olsalar bile siz Müslümanlara helaldir. Bunu 14 asır önce söylüyor. Halbuki o zamanın kadınları savaşlara katılmıyorlardı, onlar ancak ev işleriyle uğraşıyorlardı. Kısacası, onlar masumdu, savaş suçluları değillerdi. Buna rağmen Kur'an diyor ki, savaş esiri kadınlar evli de olsalar siz Müslümanlar onları kullanabilirsiniz. Ayetin, savaş esiri kadınlar evli de olsalar siz Müslüman-

lara helaldir anlamında olduğuna ilişkin bir link veriyorum. Merak edenler, başta Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Kur'an meali olmak üzere Elmalı, Süleyman Ateş, Yaşar Nuri Öztürk ve prof. Suat Yıldırım'ın ilgili ayet hakkındaki Kur'an meallerine bakabilirler: Hepsi de ayeti: "Savaş esiri kadınlar evli de olsalar Müslümanlara helaldir" şeklinde çevirisini yapmışlar.¹

Ayette geçen ikinci önemli konu, mut'a nikahı. Ayet şöyle: "Mut'a formülüyle yararlandığınız kadınlara ücretlerini verin; ancak ücret üzerine anlaştıktan sonra rızaya dayalı değişiklik yapılabilir" diyor. Daha net bir ifadeyle; diyelim ki bir çift üç günlüğüne 10 bin üzerine anlaştı. Ama daha sonra kadın dedi ki, ya keyfimizi paraya mı satacağız, buna ne gerek var, paraya ihtiyacım da yok almıyorum... İşte bu ayete göre bunda bir sakınca yok. Hatta bunun ötesi de var. Ünlü sahabilerden İbni Abbas, Übey b. Kab ve daha sonra gelen tabiilerden İbni Cübeyr bu ayeti okurken: bugünkü Kur'an'da geçmeyen: "Kadınlardan hangisiyle belli bir süreyle anlaşırınsanız" cümlesini de okurlarmış. Bu durumda tam netleşir ki ayet ücretli cinsellikten bahseder. Ayetin, bu kişilerin Kur'an nushalarında böyle geçtiği, birçok Kur'an tefsirinde ve başka da birçok is-

1. <https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=4&ayet=24>



lami kaynakta geçiyor.²

Şu da var ki, bu mut'a nikahı çirkin, bir hadise olduğu için bazı Kur'an yorumcuları ayete zoraki anlamlar vererek işi başka mecraya çekmişler: "Bu ayette kastedilen ücretli cinsellik değil; tam tersine normal nikahtır." diyenler var. Uzaktan yakından bu ayetin normal nikahla alakası yok. Normal nikah olsaydı 'Nikah' kelimesini kullanırdı. Burada mut'a kökünden gelen 'İstimta' kelimesi kullanılmıştır. Bir de nikahlanan kadınlara verilenin ismi 'Mehir ve Sedak'tır' ve dinen bu bir ücret değil; kadına verilmesi gereken bir haktır. Buna ücret denmez. Mut'a ayetinde ise ücret kelimesi kullanılmıştır, böylesi kadınlara ücretlerini verin diyor.

Daha önemlisi; evlenen bir kadına kocası tarafından verilen mehir/Sedak hakkında net bir ayet zaten vardır, bu konuda bilgi verilmiştir. Nisa sursi 4'üncü ayette şöyle deniliyor: "Kadınlara mehirlerini gönül hoşluğuyla verin. Ancak onlar, kendi arzularıyla size ondan bir şeyi bağışlarsa, onu da afiyetle, huzur içinde yiyin." diyor. Burada ücretten bahsetmiyor; Sedak/ Mehir verin diyor. İşte nikahla ilgili çok net bir şekilde bu ayet var iken, kalkıp mut'a ile ilgili ayeti alıp zoraki bir şekilde normal nikah meselesiymiş gibi göstermek ancak çarpıtma ve kurtarma operasyonu olur.

Tekrar evli olan esir kadınlar Müslümanlar tarafından kullanılabilir konusuna dönelim. İlk başta Hz. Muhammed evli olan savaş esiri kadınları kendisi kullanmıştır. Mesela hicri 5'inci yılında Bani Kureyza baskınında ele geçirdikleri esir kadınlardan Hz. Muhammed kendine Amr kızı Reyhane adındaki kadını seçmiştir. Halbuki bu kadın amcasının oğlu Hakem ile evliydi. Bu baskında kocası öldürülür ve Hz. Muhammed bu kadını kendine alır. Hakem bu kadını çok severdi. Kadın onun bu sevgisini görünce "Şayet eşim benden önce vefat ederse bir daha evlenmem" diye söz vermişti. İşte 58 yaşında olan

Muhammed, hem bu sevgiye engel olur hem de kalkıp bu kadına el koyar ve o sırada Muhammed ayrıca Ayşe, Sevde gibi başka kadınlarla da evliydi. Bu bilginin geçtiği kaynaklardan bazılarını ekliyorum.³

Yine aynı yıl Aralık ayında Beni Mustalık'a yaptığı baskında kendisi yine 58 yaşında ve yine amcası oğluyla henüz evlenen 14-20 yaşlarındaki Cüveyriye'ye el koyar. Bu baskında eşlerinden Ayşe'yi de götürmüştü. Üstelik Ayşe'ye karşı, Ayşe huzurunda bunu yapıyor. Bunun da geçtiği kaynaklardan bazılarını ekliyorum.⁴ Yine Hz. Muhammed'in kendisi 60 yaşlarında. Hayber'e yaptığı baskında ele geçirdiği kadınlardan 17 yaşındaki Safiye'yi kendine seçer. Bu kadın da evliydi ve kocası sağ olarak ele geçirilmişti. Hz. Muhammed binbir bahaneyle adamı işkenceyle öldürüp bu gencecik hanımına el koyar. Bu zaten meşhur bir hadise. İşte tanrı adına bu gencecik ve masum kadınlara reva görülenler.

Mut'a nikahıyla ilgili belirleyici olan, sadece yukarıda anlamını verdiğim ayet değil ki. Yalnız bu ayet olsaydı sahte yorumlarla kurtarılabilirdi. Öylesine somut pratik örnekler var ki, artık sahte yorumlar fayda vermez. Bu örneklerden birkaçını sunalım.

Sahabi İbni Mesut anlatıyor. Biz Hz. Muhammed'le birlikte savaştaydık. Yanımızda kadınlarımız yoktu/ kadınsızlık bize baskın geliyordu. Hz. Muhammed'den sorduk: Hadım olalım mı/kendimizi iğdiş yapalım mı? O, hayır bunu yapmayın. Elbise gibi bir şeyler kadınlara verin onlarla cinsel ilişki yaşayın dedi. Bunun üzerine Abdullah şu ayeti okuyor: "Ey iman edenler! Allah'ın sizin için helal kıldığı o güzel ve temiz şeyleri haram kılmayın" Yani bu ayetle ücretli cinselliği Allah helal kılmıştır demek istiyor. Bu hadis Buhari'de birkaç yerde Müslim'de ve başka da birçok kaynakta geçiyor.⁵

Sahabi Ebu Sait el-Hudri'yi dinleyelim: Beni

2. İbni Hacer Askalani, Telhisü-l Habir c. 3/325, no: 1609 açıklaması.

3. a-Belazuri, Ensabü-l Eşraf c. 2/593,

b-A. Melik b. Habip, Muhanbber, s. 94;

c-Salihi, Kitabü Evzac-i Nebi, s. 231.

d-İbni Sad, Tabakat c. 10/125, no: 4966

e-Taberi tarihi c. 11/596

4. a-Belazuri, Ensabü-l Eşraf c. 2/578

b-Hakim Nisaburi, Müstedrek c. 4/26, no: 6780

c-Taberi tarihi, c. 10/609

d-İbni Sad, Tabakat c. 11/113, no: 4964

e-İbni Asakir tarihi, c. 3/219

5. a-Buhari, tefsir, Nisa bab 9/4615, Nikah bab 6/5071 ve 5075

b-Müslim, Nikah bab 3/1404



Mustalık baskınında (hicri 5'inci yılında) biz yabancı kadınlarla cinsel ilişkide bulunurken; hamile kalmalarını diye azl (meniye dışarıda boşaltma) yaptık. Bunu Muhammed'den sorduk; kendisi: "Sakınacı yoktur" dedi. Uzunca bir hadis. Ben sadece özetini sundum ve bu hadis hem Buhari'de tekrar şeklinde hem de Müslim'de geçiyor. Tabii en önemli kaynaklar bunlar oldukları için belirttim; yoksa birçok kaynakta var. Yani Hz. Muhammed askerlerine demiyor ki, sizin yaptığınız tecavüzdür, vahşettir; tam tersine onlara izin veriyor.⁶

Cabir b. Abdullah ve Seleme b. Ekva anlatıyorlar: Bir baskında Hz. Muhammed bir adama talimat verdi; kendisi gelip bize:" Hz. Muhammed size izin verdi: Kadınlarla mut'a/ paralı cinsellik yaşayabilirsiniz." dedi.⁷ Hz. Muhammed'in ücretli cinsellik için adamlarına izin verdiği konusunda Hz. Ali, Seleme b. Ekva', Cabir b. Abdullah, İbni Abbas, Sebre b. Ma'bed el-Cühenî, İmran b. Husayn gibi ünlü sahibilerin aktarımları vardır.

Hz. Muhammed askerlerine kaç baskında ücretli cinsellik için izin vermiş acaba?

Bazı fırsatçılar veya işin gerçeğini bilmeyenler

şöyle bir yanlış içine giriyorlar: Efendim; Hz. Muhammed ordusuna bir iki baskında ücretli cinsellik hakkında izin vermiş; ama daha sonra bunu yasaklamıştır. Evet; böyle bir rivayet var. Yani her baskında birkaç günlüğüne izin vermiş ve sonra artık yeter demiş. Ancak bu yeter, sadece o baskınla ilgilidir. Yani sonsuza kadar yeter anlamına gelmez. Çünkü bakıyoruz yeter dediği baskınlardan sonra meydana gelen savaş ve baskınlarda defalarca izin vermiştir. Kimileri cimbizla bunu seçip genele teşmil ediyorlar. İşte bu yanlıştır. Bunu birkaç örnekle açmak istiyorum.

Mesela Hz. Ali, "Hz Muhammed Hayber baskını sırasında müt'a nikahını yasakladı" diyor ve bu hadis ilk başta Buhari'de geçiyor.⁸ Hz. Ali'nin bahsettiği Hayber baskını hicri yedinci yılında/miladi 628'de meydana gelmiş ve Hz. Ali diyor ki Muhammed burada yasakladı. Peki bu yasak üzerinde durmuş mu, bir daha izin vermemiş mi? Bakalım.

a) Sebre b. Ma'bed el-Cühenî anlatıyor. Mekke fethinde Hz. Muhammed bize paralı sex için izin verdi, yapabilirsiniz dedi. Ben bir kadınla anlaşip üç gün birlikte yaşadık. Sonra Hz. Muhammed yeter, kimde bu tür kadınlar varsa bıraksın artık dedi.

c-Abdurrazzak, Musannaf, c.7/506, no: 14048

6. a-Buhari: Megazi, bab 32/4138 ve Tevhid bab 18/7409

b-Sahih-i Müslim, Nikah bab 22/1438

7. Müslim, Nikah bab 3/1405

8. Buhari, Megazi, 38/4216



Hani Hz. Ali diyor ki, Hayber’de (m.628) yasakladı. Ama Mekke fethinde yine izin vermiş. Mekke fethi ise miladi 630’da gerçekleşmiş.⁹ Ama aynı Ali’ye şu rivayet de mal ediliyor: “Aslında Hz. Ömer mut’a nikahını/ücretli cinselliği yasaklamasaydı kimse zina yapmazdı.” diyor. Bu da birçok tefsirde ve başka kaynaklarda geçiyor.¹⁰

b) Ebu Sait el-Hudri anlatıyor: Bir kısım Müslüman ordusu Mekke fethinden sonra meydana gelen Huneyn savaşında Evtas’a yöneldi. Burada Müşriklerin kadınlarını esir aldılar. Kocaları Müslüman değiller diye bazı Müslümanlar onlarla cinsel ilişki yaşamaktan kaçındılar. Bu olay üzerine Nisa suresi 24’üncü ayeti indi ki, müşriklerin kadınlarıyla cinsel ilişki yaşamamızda sakınca yoktur. Yani Muhammed indirdiği bu ayetle Müslümanların o evli ve yabancı kadınlarla cinsel ilişikide bulunmalarını bu baskında meşrulaştırdı diyor. Bu açıklama Müslim, Ebu Davud, Nesai, Tirmizi, Ahmet b. Hanbel ve başka da birçok kaynakta geçiyor. Mekke fethi, miladi 630 Ocak ayında olmuş. Huneyn savaşı ise Şubat 630’da olmuş. Yani iki farklı baskın ve her ikisinde de askerlerine yabancı kadınlarla ücretli cinsel ilişki yaşamak için izin veriyor.¹¹

Seleme b. Ekva’ anlatıyor: Hz. Muhammed Evtas harbinde bize üç gün izin verdi, bu süre zarfında kadınlarla paralı cinsellik yaşayabilirsiniz dedi. Üç gün sonra yine yasakladı. Evtas da Huneyn baskınından sonra geliyor.¹²

Sebre Cüheni anlatıyor: Hz. Muhammed bize Veda haccında da izin verdi, biz mut’a nikahıyla kadınlarla yaşadık diyor. Veda haccı, miladi 632’de olmuş ki, Hz. Muhammed artık o yıl vefat ediyor. Bu ne demek? Ölene kadar meydana gelen baskınlarda askerlerine moral vermek için hep yabancı kadınlarla cinsel ilişki yaşamak için izin vermiştir.¹³ Beni Mustalık’ta bu izin başlamış, Hayber’de devam etmiş, Mekke fethinde yine İslamın o kutsal şehrin-

de bu tecavüze izin vermiş. Daha sonra Huneyn ve Evtas baskınında yine isin vermiş ve en son vefat ettiği yıl 632’de Veda haccında ve yine İslama göre kutsal olan Mekke’de bir daha izin vermiş.

Hz. Muhammed zamanında durum bu; peki, daha sonra ne oldu?

Şimdi de yine sağlam islami kaynaklardan ve önemli sahabilerden bunun yanıtını vermeye çalışalım.

Sahabi Cabir b. Abdullah anlatıyor: “Mut’a nikahıyla bir kadınla olmak, Hz. Muhammed zamanında vardı; ancak daha sonra Ömer halife olunca bunu yasakladı” diyor. Bu açıklama Müslim’de geçiyor. Mezhep lideri Ahmet b. Hanbel de yazmış.¹⁴ Yine Cabir: “Ücretle cinsel ilişki bize (Muhammed ümmetine) özel bir durumdur” diyor.¹⁵

İbni Abbas ile Abdullah b. Zübeyir mut’a nikahı hakkında tartışıyorlar. İbni Abbas helaldir diyor, Abdullah hayır diyor. Bunu Cabir b. Abdullah’tan soruyorlar. Çünkü hem İbni Abbas hem de İbni Zübeyir Hz. Muhammed zamanında küçüktüler. Cabir ise yaşlıydı, Hz. Muhammed’le epey yaşamıştı. Bu yüzden bazıları ondan sormuşlar. Kendisi şu yanıtı veriyor: “Biz hem Hz. Muhammed zamanında hem de Ebubekir’in halifeliği zamanında bir avuç hurma, un karşılığı kadınlarla kaç günlüğüne cinsel ilişki yaşadık; ancak Ömer halife olunca bunu yasakladı.” diyor.¹⁶

İbni Abbas anlatıyor: “Mut’a nikahı, Allah’ın kullarına bir lutfuydu. Hz. Ömer bunu yasakladı. Şayet yasaklamasaydı kötü insanlar dışında kimse zina yapmazdı (çünkü zinaya gerek kalmazdı)” diyor. Yukarıda da değindik ki, İbni Abbas ve Übey b. Ka’b’ın Kur’an nushalarında ilgili ayette zaten kaç günlüğüne/geçici bir süre için bir kadınla olmak ifadesi de vardı.¹⁷

Halife Ebubekir’in kızı, Hz. Muhammed’in bal-

9. a-Müslim, Nikah 1406/20

b-Abdurrazzak, Musannaf Nikah bölümü Mut’a başlığı altında c. 7/299, no: 17349

10. Taberi, Kurtubi ve Suyuti kendi tefsirlerinde Nisa suresi ayet 24’te işlemişler. Ayrıca Abdurrazzak Musannaf’ta işlemiş. C. 7/500 no: 14029

Taberi, Kurtubi ve Suyuti kendi tefsirlerinde Nisa suresi ayet 24’te işlemişler. Ayrıca Abdurrazzak Musannaf’ta işlemiş. C. 7/500 no: 14029

11. Sahih-i Müslim, Reda 9/1456, Ebu Davud Nikah 44, Tirmizi Tefsir Nisa suresi 3016-17, Nesai Nikah 59/3333

12. Müslim, Nikah 1405, Ahmet b. Hanbel, Müsned

13. Beyhaki, Süneni Kübra, Nikah bölümü bab 188 c. 7/204 no: 14155

14. a-Sahih-i Müslim, Hac bölümü no: 1249

b-Ahmet b. Hanbel, Müsned c. 22/365, no: 14479

15. Sahih-i Müslim, Hac bölümü no: 162

16. Sahih-i Müslim, Nikah bölümü bab 3/16-17, no: no 1405

17. a- İbni Hacer Askalani, Telhis c. 3/327

b-Abdurrazzak, Musannaf, no: 14021-22



dızı ve Zübeyir b. Avvam'ın hanımı Esmâ'dan soruyorlar. Ücretli cinsellik hakkında ne biliyorsun? Esmâ: "Biz Hz. Muhammed zamanında bunu yaptık." diyor. Bu açıklama Nesai'de geçiyor.¹⁸

Kur'an yorumcuları Cessas, Sa'lebi, Suyuti, Kurtubi, Taberi, mezhep lideri İmam Malik, Abdurrazzak, İbni Ebi Şeybe ve daha sayamadığım birçok alim, ücretli cinsellik halife Ömer'e kadar devam etmiş, ondan sonra bazı mazeretlerden dolayı Ömer yasaklamıştır diye yazmışlar.

Halife Ömer neden mut'a nikahını yasaklamış?

Havle binti Hakim Hz. Ömer'e: "Rebia b. Ümeyye mut'a nikahıyla bir ebe ile yaşamış ve kadın hamile kalmış; ne dersin?" diyor. Ömer sinirden elbisesini giymeden arkasından çekiyor ve böyle bir olayla karşılaşsam bunu yapanları recm ederim/taşlayarak öldürürüm, diyor.¹⁹ Seleme b. Ümeyye, Selma adında bir kadınla mut'a nikahıyla yaşıyor ve kadın hamile kalıyor.²⁰

Ebu-l Hilal Askeri (ö.400/1009) bu konuda özel bir başlık açmış: "Mut'a nikahını ilk ortadan kaldıran" diye ve örnekler vermeye geçiyor. Medine'de Amr b. Hureys adındaki erkek bir kadınla mut'a nikahını yaşıyor ve kadın ondan hamile kalıyor. O sırada Ömer halifedir artık. Kadını Ömer'in yanına getiriyorlar. Ömer onu taşlamak istiyor; ancak kadın itiraz ediyor: Adam mut'a nikahıyla benimle ilişkiye girdi diyor. Ömer şahit istiyor. Kadın da diyor ki, annem ve bacım bu işin şahitleridir. Ömer, bunu yapan adamı/ Amr b. Hureys'ı çağırıyor. Adam, doğrudur ben ücretli nikahla onunla oldum karşılığımı veriyor. Yani dinen meşrudur diyor. Ömer o sırada minbere çıkıp: "Bu nikah Muhammed zamanında vardı ben yasaklıyorum." diyor.²¹

Ömer'in yaşağına rağmen yine fırsat bulanlar bunu yapıyorlardı.

Aslında İslami kaynaklara göre bunu yapanlar haklı. Çünkü ayet mut'aya izin veriyor; ancak sonradan başka bir ayetle bunu yasaklamıyor. Bazı Kur'an yorumcuları da ilgili ayetin açıklamasında

bu bilgiyi sunmuşlar. Örneğin Suyuti ve Sa'lebe gibi.

Mekke 'de yalnız başına yaşayan Iraklı güzel bir kadın varmış. Said b. Cübeyr sıkça bu kadının yanına gidince bazıları ona: "Bu kadının yanına ne kadar da çok girip çıkıyorsun?" diyorlar. Kendisi: "Onunla mut'a nikahı yapmışız." karşılığımı veriyor ve: "Benim için mut'a nikahı su içmekten daha helaldir." diyor. Meşhur Muaviye de Taif'ten bir kadınla mut'a nikahıyla yaşamış. Bunu İbni Abbas'tan soruyorlar. Kendisi, bunda dinen sorun yoktur diyor. Bunu soran adam ikna olmuyor. Bunun için gidip Cabir'den soruyor. O da diyor ki, biz hem Hz. Muhammed, hem Ebubekir hem de Ömer'in son zamanlarına kadar bunu yaptık; ancak Amr b. Hureys mut'a ile bir kadınla cinsel ilişkide bulununca kadın hamile kaldı ve adam çocuğa sahip çıkmadı. Bu yüzden Ömer yasakladı" diyor. Ömer'in yasak koyma nedeni, mut'a ile kadınlarla yaşayanların doğan çocuklarına sahip çıkmamaları. Tabii ki bu da toplumda sıkıntı yaratırdı.²²

Burada gözlerden kaçan bir gerçek var. Bunu belirtmeden geçemeyeceğim. Yukarıdan beri saydığım baskınlarda deniliyor ki,Hz. Muhammed ordusuna izin vermiş, yabancı kadınlarla ücretli cinsellik yaşayabilirsiniz diye. Zaman zaman o ücretlerin ne olduğu da dile getirilmiş. Bir avuç un, bir avuç hurma gibi. Hangi kadın bir avuç un-hurma için bunu o siahlılarla yapar! Peki gittikleri bölgelerde genelev mi vardı, bu kadınlar fahişe miydi? Tabii ki hayır. Bunların evli olmasına, dul olmasına, kız olmasına bakılmadan kim onların ellerine geçmişse yapmışlardır. Muhammed'in silahlı askerleri kimin kapısını çalmışsa hayır diyebilir miydi! O zaman kelleleri giderdi. Zaten oralara savaş için gitmişlerdi. Peki sonuç!

Sonuç, bunların yaptıkları tecavüzdür, ırza geçmedir.

18. Nesai, Süneni Kübra Nikah c. 5/233, bab 78/5515

19. a-İmam Malik, Muvatta, c. 2/542

b-Abdurrazzak, Musannaf, no: 14038

c-Beyhaki, Süneni Kübra Nikah bab 188 c. 7/207, no: 14173

20. İbni Hacer, İsabe, Seleme b. Ümeyye başlığı altında c. 3/121 no: 3375

21. Ebu-l Hilal Askeri, Kitabü-l evail s. 162

22. İbni Şebbe, Tarihü Medine s. 716 ve Ebu Hilal Askeri, Kitabü-l emval s. 162